

Ք Ա Ր Ո Զ Ա Գ Ի Ր Ք

Հին քիւ՝ չունի:

ՌՄԽԲ=1793

Ինչպէս որ կը գուշակէի, պատահեցաւ ան-
խուսափելին: Հակառակ բաղձիցս եղած խնդ-
րանք եւ ծանուցումներու, հակառակ Հալէպ-
եան հայերէն Ձեռագրաց երկհատոր ցուցակնե-
րուս կազմութեան եւ տպագրութեան, Հալէպի
մէջ երեւան եկաւ նոր ձեռագիր մը, որուն նկա-
րագիրը կուտամ ստորեւ: Կ'ենթադրեմ որ պի-
տի դռնունն նաեւ ուրիշներ, որոնց եւս նկա-
րագիրը պիտի տամ:

Թուղթք՝ 190 (=380 էջք)․ Մեծութիւն՝
19×14×4 սնդմ․ Գրութիւն՝ միասին․ Տողք՝
30 եւ 31․ Նիւք՝ հասարակ թուղթ․ Կազմ՝
չազանակապոյն կաշեպատ խաւաքարտեայ․
Մագաղաքեայ պահպանակք՝ չկան․ Հանգա-
մանք՝ կազմին թիկունքը հինցած եւ բաժնուած․
բուն գրչութիւնը անվնաս․ Գիր՝ սեւ մեկնոյ՝
պարզ նոտրգիր․ Դատարկ թուղթք՝ չորս էջ՝
սկիզբը, երեք էջ ալ՝ ի վերջ․ Նաեւ 61 եւ 62,
165 եւ 166․ Վերնագիրք՝ իւրաքանչիւր հատ-
ուածի սկիզբը, միատող, կապոյտ, երկաթագրի
նմանողութեամբ․ Սկզբնատառք՝ նոյնպէս իւ-
րաքանչիւր գլուխի սկիզբը, գունաւոր սիրուն
թռչնադեր: Համարները ունին կարմրագեղ
եւ սեւ երկաթագրեր․ Լուսանցագարդ եւ այլ
զարդեր կը պակսին:

Գրիչ՝ սկզբնականը՝ Մանուէլ վրդ․ Կեսա-
րացի․ Ընդօրինակողը՝ Դաւիթ Աբեղայ Եւդո-
կիացի․ Ստացող՝ Յովհաննէս վրդ․ Ժա-
մանակ՝ ՌՄԽԲ (1793)․ Տեղի՝ անյայտ,
Մարաշ․ Ծաղկող՝ գրիչը․ Ձեռագիրս մաս կը
կազմէր Մարաշի Տէր Նահապետ քհն.ի հաւաք-
ման:

Մատենա է Քարոզագիրք եւ կտակք, թղթ-
եայ, միջին դիրքով, որ կը բովանդակէ հա-
րիւրի չափ ինքնագիր քարոզներ, ներշնչուած
Սաղմոսէն եւ մարգարէութիւններէն, ինչպէս
նաեւ չորս Աւետարաններէն, առանձին բնաբան-
ներով: Լուսանցքներու մէջ բազմաթիւ ծանօ-
թագրութիւններ կան, իւրաքանչիւր քարոզի
յատուկ սուրբ գրական վկայութիւններով: Իբր
կտակ, վերջին քարոզները կը բովանդակեն ա-
ռաքինութեանց եւ մոլութեանց վրայ դուստ տե-
սութիւններ: Իւրաքանչիւր քաջագ ունի իր ա-
ռանձին խորագիրը: Տեղ տեղ նոյն քարոզները,
մասնաւորաբար մեծ ուրբաթու եւ այլակերպու-
թեան քարոզները համեմուած են տաղաչափեալ
ոտանաւորներով․ ահա՛ քանի մը նմոյշներ․

Ա՛յ իմ որդեակ մօրս ցանկալի,
զի՞նչ առնիցեմ, զի գբեզ կորուսի․

Ա՛յ իմ որդեակ, անրիժ աղանի,
տրա՛ դձայն քոյ՝ ինձ լսելի՛:

Ա՛յ իմ որդեակ, կարմիր վարդ պայծառ,
մի՛ հեռանար դու յինչն խոստառ... (էջ 42):

Դարձեալ՝

Մի՛ լար մայր իմ, քաղցր եւ անուշ,
եւ մի՛ մըխիր սըրտիկն իմ փուշ... (էջ 43):

Յիշատակագրութիւն՝ հատ մը միայն, ի
վերջ ձեռագրիս (էջ 374), տաղաչափեալ․

Գրքուկս այս կոչեալ է մոլութեան․
Որ համառօտեալ եղեւ իսկ դիւրութեան․
Առ համբակադունից յար լսողութեան,

Աստուծով աւարտ եհաս ի լրութեան :
 Ձեռամբ կեսարացոյ բանասիրի ,
 Մանուէլ հռչակեալ կրօնաւորի .
 Ի կարգէն քարոզչաց վարդապետի ,
 Վարձուց փոխումն յԱստուծոյ առջի :
 Ի հաղար երկու հարիւրի , քառասուն եւ երկ
 ամի ,
 Ի նորաչէն վանս Սրբոյն Յոհաննու Կարա-
 պետի ,
 Որ ի կեսարիա մեծ եւ հռչակաւոր նահանգի .
 Ընդ հովանեաւ Նորին վերատեսչի ,
 Տեառն Մատթէոսի եւ Արհի Եպիսկոպոսի ,
 Որոյ Տէր կեանս երկարս պարգեւեացէ .

Յրհնութիւն Նորին միշտ ի վերայ մեր եղիցի :
 Իսկ կրկին զծող եւ սրբազրող սորին ջնջեալ
 ծառայի ,
 Յեղոկիացի անուանեալ Դաւիթ եւեթ արե-
 դայի .
 Որ բազում աշխատութեամբ եւ ջանիւ ի լոյս
 ածի ,
 Եւ տեսողացդ՝ զի աղերսեալ հաճոյ թուեսցի :
 Ի բարեաւ վայելումն Տեառն Յոհաննէսի ,
 Ջգօնամիտ եւ հանճարունակ վարդապետի ,
 Որ երկրաւ է իսկ Գերմանիկցի ,
 Ետու զայս գիրքս ի նմայ զնով լի :

ԱՐՏԱԻԱԶԴ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Հալէպ , Մայիս 1937

ՅՈԳՆՈՒԹԻԻՆ

Ա'լ յոգնեցայ իմ կեանքիս անարգաւանդ անումէն .
 Երակներուս մէջ ցրտին ժամերը լուռ , կը հեծեն .
 Ըսպասելէն ա'լ երկար՝ յոյսըս անգամ չի յուսար .
 Ա'լ յոգնեցայ . տո'ւր ինձ , Տէ՛ր , մահուան հանգիստը
 պայծառ :

Աշխատեցայ , տփնեցայ , և խոնջէնքիս փոխարէն
 Ի՞նչ ըստացայ որ կեանքը դեռ կարենամ սիրել ես ,
 Մերկացուցուած իմ հոգւոյս վրսեմագոյն սէրերէն ,
 Ես մընացի ձեռնունայն՝ անծանօթի համբուն մէջ . . .

Ա'լ յոգնած եմ . տո'ւր ինձ , Տէ՛ր , մահուան խորհուրդը
 պայծառ ,
 Թո՛ղ համակուիմ ես իրմով եւ ա'լ չըզգամ , չըզգա՛մ ես
 Փըլուզումի աշխարհին քիւր աղէտներն անդադար ,
 Ու զամ քեզի , հասունցած՝ մահապարտի խղնին պէս :

ԳՐԻԳՈՐ ԿԻՒԼԵԱՆ